[AM2023.04.27H]

Højesterets KENDELSE - 27. april 2023 - 62/2022

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Lars Hjortnæs, Jens Kruse Mikkelsen og Kristian Korfits Nielsen.

Anklagemyndigheden mod *Tiltalte*, (advokat Eddie Omar Rosenberg Khawaja, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten på Frederiksberg den 17. september 2021 (SS-7841/2019) og af Østre Landsrets 12. afdeling den 5. november 2021 (S-2666-21).

Påstande

Tiltalte har nedlagt påstand om, at udlevering til Rumænien nægtes, subsidiært at landsrettens kendelse ophæves, og at sagen hjemvises til byretten til fornyet behandling, og mere subsidiært at udlevering nægtes, således at fuldbyrdelsen af straffen sker i Danmark.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse ophæves, og at sagen hjemvises til byretten til fornyet behandling, subsidiært at landsrettens kendelse stadfæstes.

Sagsfremstilling

Tiltalte blev den 29. december 2010 ved Retten i X-by, Rumænien, idømt fængsel i 10 år for bedrageri. Hun blev dømt uden selv at have været til stede under retssagen. *Tiltalte* ankede dommen i 2011, men anken blev ved dom af 13. oktober 2011 afvist af Appelretten i Cluj, og ved dom af 22. februar 2012 blev anken endeligt afvist af den Høje Kassations- og Justitsdomstol.

Efter implementeringen af en ny rumænsk straffelov søgte *Tiltalte* i 2014 om strafnedsættelse. Ved Retten i X-bys dom af 9. april 2014 blev straffen nedsat til fængsel i 8 år, og ved Appelretten i Clujs dom af 14. august 2015 blev straffen nedsat yderligere til fængsel i 6 år.

Ved en europæisk arrestordre udstedt den 25. september 2015 anmodede Rumænien om udlevering af *Tiltalte* til Rumænien. Det fremgår af arrestordren, at anmodningen om udlevering er fremsat under henvisning til Appelretten i Clujs dom af 14. august 2015. Den rumænske udleveringsanmodning af 25. september 2015 er udstedt på den oprindelige attest, som udarbejdet i forbindelse med Rådets rammeafgørelse af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (2002/584/RIA). Ved Rådets rammeafgørelse af 26. februar 2009 (2009/299/RIA) blev der udarbejdet en revideret (konsolideret) version af attesten, hvor der stilles krav om angivelse af udvidede oplysninger i tilfælde af, at den omhandlede afgørelse er truffet, uden at den pågældende selv var til stede under retssagen.

De rumænske myndigheder fremsendte en udleveringsanmodning til Rigsadvokaten den 30. juni 2016. Som følge af anvendelsen af den oprindelige attest anmodede Rigsadvokaten ved brev af 19. juli 2016 Retten i X-by om at oplyse, om betingelserne for udlevering til fuldbyrdelse af en dom, der var afsagt, uden at den pågældende var til stede under retssagen, var opfyldt.

Ved brev af 29. juli 2016 oplyste Retten i X-by, at *Tiltalte* ville få afgørelsen forkyndt personligt straks efter overgivelsen til Rumænien og udtrykkeligt blive underrettet om retten til fornyet prøvelse eller anke, hvor hun havde ret til at deltage, og som gav mulighed for, at sagens realiteter blev taget op igen, og at hun ville blive underrettet om den frist, inden for hvilken hun skulle anmode om en sådan fornyet prøvelse.

Som følge af de daværende fængselsforhold i Rumænien og i lyset af Højesterets kendelser af 29. og 31. maj 2017 (UfR 2017.2593 og UfR 2017.2616) afslog Rigsadvokaten i august 2017 foreløbigt at udlevere *Tiltalte*.

I juni 2019 genoptog Rigsadvokaten behandlingen af sagen på baggrund af bl.a. Højesterets kendelse af 2. maj 2018 (UfR 2018.2632). Rigsadvokaten traf i oktober 2019 afgørelse om, at *Tiltalte* skulle udleveres til Rumænien.

Tiltalte indbragte herefter Rigsadvokatens afgørelse for retten.

Ved kendelse af 17. september 2021 bestemte Retten på Frederiksberg, bl.a. på baggrund af oplysningerne fra de rumænske myndigheder i brevet af 29. juli 2016, at betingelserne for udlevering efter udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 4, var opfyldt, og at *Tiltalte* skulle udleveres til Rumænien. Udleveringen skulle dog ske på vilkår efter udleveringslovens § 7, stk. 1, om, at hun skulle overføres til Danmark med henblik på fuldbyrdelse af en eventuel fængselsstraf eller anden frihedsberøvende foranstaltning, hvis hun blev idømt en sådan ved en fornyet prøvelse af straffesagen i Rumænien.

Kendelsen blev indbragt for landsretten, der stadfæstede byrettens kendelse, dog med den ændring, at vilkåret efter udleveringslovens § 7, stk. 1, udgik.

Den 1. april 2022 oplyste *Tiltaltes* rumænske advokat over for Rigsadvokaten, at *Tiltalte* fik endeligt afslag på genoptagelse af sin straffesag ved afgørelse af 18. marts 2022 fra Appelretten i Cluj.

Den 4. april 2022 stillede Rigsadvokaten som følge heraf gennemførelsen af udleveringen af *Tiltalte* til Rumænien i bero. Rigsadvokaten kontaktede samtidig de rumænske myndigheder med henblik på at få yderligere oplysninger om de processuelle garantier i Rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre artikel 4a, stk. 1 (svarende til udleveringslovens § 16, stk. 1).

Ved brev af 19. maj 2022 oplyste Retten i X-by, at kravene i artikel 4a, stk. 1, litra b (svarende til udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 2) i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre er opfyldt i forhold til den europæiske arrestordre udstedt den 25. september 2015 af de rumænske myndigheder, idet *Tiltalte* var bekendt med straffesagen og var repræsenteret af en valgt forsvarer under retssagen, Kozma Norbert Stefan.

Af brev af 16. juni 2022 fra Rigsadvokaten til *Tiltaltes* danske advokat fremgår bl.a.:

> ”2.4. Rigsadvokatens bemærkninger
> På baggrund af de nye oplysninger fra henholdsvis *Tiltaltes* rumænske advokat, samt de rumænske myndigheder, er det Rigsadvokatens vurdering, at betingelserne i udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 4, ikke er opfyldt.
>
> På baggrund af de nye oplysninger fra de rumænske myndigheder, er det imidlertid Rigsadvokatens vurdering, at betingelserne i udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 2, er opfyldt, idet det må lægges til grund, at *Tiltalte* var bekendt med den berammede retssag og havde givet en juridisk rådgiver, der var udpeget af enten hende selv eller udstedelsesstaten, fuldmagt til at forsvare sig under retssagen og faktisk var repræsenteret af denne rådgiver under retssagen.
>
> 3. Det er på den baggrund Rigsadvokatens vurdering, at Østre Landsrets afgørelse af 5. november 2021 om udlevering af *Tiltalte* til Rumænien er korrekt, om end begrundelsen må anses forkert, på grund af de ændrede oplysninger fra de rumænske myndigheder.
>
> Rigsadvokaten kan herefter oplyse, at såfremt du på vegne af *Tiltalte* på ny ansøger Procesbevillingsnævnet om tilladelse til kære af Østre Landsrets kendelse af 5. november 2021 til Højesteret, vil Rigsadvokaten ikke udtale sig imod, ligesom Rigsadvokaten heller ikke vil udtale sig imod, såfremt du på vegne af *Tiltalte* anmoder Højesteret om, at ansøgningen tillægges opsættende virkning.”

Anbringender

Tiltalte har anført navnlig, at betingelserne for udlevering af hende til Rumænien efter udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 2, ikke er opfyldt. I det tilfælde, hvor en oprindelig afgørelse, der endeligt afgør skyldsspørgsmålet i en sag, og en efterfølgende afgørelse i samme sag tager stilling til sanktionsspørgsmålet skal begge disse afgørelser efter EU-Domstolens praksis bedømmes isoleret i relation til de processuelle garantier, der følger af artikel 4a i Rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre (svarende til udleveringslovens § 16, stk. 1), jf. præmis 94 i EU-Domstolens dom af 10. august 2017 i sag C-271/17 PPU (Zdziaszek).

Den endelige prøvelse af skyldsspørgsmålet i straffesagen blev foretaget ved Retten i X-bys dom af 29. december 2010 og ikke ved Appelretten i Clujs dom af 14. august 2015. Dommen af 29. december 2010 fremgår ikke af den europæiske arrestordre af 25. september 2015, der refererer til dommen afsagt i 2015, der vedrørte nedsættelse af den straf, der var idømt ved dom af 29. december 2010.

Den processuelle garanti, indeholdt i udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 2, kræver, at det både kan konstateres, at hun var klar over den berammede retssag, og at hun havde givet mandat til en advokat under sagen til at forsvare hende. Under den retssag, der førte til domfældelsen ved Retten i X-by den 29. december 2010, var hun hverken til stede eller var repræsenteret ved en advokat, som hun havde givet fuldmagt til at forsvare sig under retssagen, hvorfor betingelserne for udlevering efter udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 2, ikke er opfyldt.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at landsrettens kendelse bør ophæves, og at sagen på baggrund af de nu foreliggende nye oplysninger om den af de rumænske myndigheder afgivne processuelle garanti bør hjemvises til fornyet behandling i byretten. Ved byrettens behandling af sagen kan der ske en fornyet prøvelse af udleveringsspørgsmålet, efter at *Tiltalte* har haft lejlighed til at udtale sig nærmere om omstændighederne vedrørende afsigelsen af Retten i X-bys dom af 29. december 2010.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår udlevering af *Tiltalte* til straffuldbyrdelse i Rumænien i henhold til en europæisk arrestordre.

Tiltalte blev ved Retten i X-bys dom af 29. december 2010 dømt for bedrageri, uden at hun havde været til stede under retssagen. Hun blev ved dommen straffet med fængsel i 10 år. Som følge af ændringer i den rumænske straffelov søgte *Tiltalte* i 2014 om strafnedsættelse, og ved Appelretten i Clujs dom af 14. august 2015 blev straffen nedsat til fængsel i 6 år.

De rumænske myndigheder udstedte i forlængelse af Appelretten i Clujs dom af 14. august 2015 en europæisk arrestordre med henblik på at få udleveret *Tiltalte* til Rumænien og anmodede i juni 2016 Rigsadvokaten om, at *Tiltalte* blev udleveret til Rumænien.

Udlevering af en person med henblik på fuldbyrdelse af en dom afsagt, uden at den pågældende har været til stede under retssagen, kan ikke finde sted, medmindre betingelserne i artikel 4a, stk. 1, litra a-d, i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre som ændret ved rammeafgørelsen af 26. februar 2009 (2009/299/RIA) (svarende til udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 1-4), er opfyldt.

I forbindelse med udleveringsbegæringen i 2016 oplyste de rumænske myndigheder bl.a., at betingelserne efter rammeafgørelsens artikel 4a, stk. 1, litra d (svarende til udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 4), var opfyldt, idet hun efter udleveringen ville have mulighed for at få en fornyet prøvelse eller at anke sagen. Bl.a. under henvisning hertil fandt byretten og landsretten, at betingelserne efter udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 4, var opfyldt, og at *Tiltalte* kunne udleveres til Rumænien.

Som følge af Appelretten i Clujs afgørelse af 18. marts 2022 om afslag på genoptagelse af *Tiltaltes* straffesag, er parterne for Højesteret enige om, at udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 4, ikke længere kan anses for opfyldt, og at vurderingen af, hvorvidt *Tiltalte* kan udleveres, skal foretages efter udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 2.

For Højesteret angår sagen derfor navnlig, om betingelserne efter udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 2, kan anses for opfyldt, herunder om sagen som følge af de nye oplysninger skal hjemvises til fornyet behandling ved byretten.

Efter udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 2, kan udlevering ikke finde sted, medmindre det fremgår af den europæiske arrestordre, at den pågældende i overensstemmelse med reglerne i udstedelsesstaten og i rette tid var bekendt med den berammede retssag og havde givet en juridisk rådgiver, der var udpeget enten af den pågældende selv eller af udstedelsesstaten, fuldmagt til at forsvare sig og faktisk var repræsenteret af denne rådgiver under retssagen.

Efter de nu foreliggende oplysninger finder Højesteret, at vurderingen af, om *Tiltalte* kan udleveres til Rumænien efter § 16, stk. 1, nr. 2, skal ske i forhold til Retten i X-bys dom af 29. december 2010. Højesteret lægger herved vægt på, at dommen af 29. december 2010 efter EU-Domstolens praksis må anses for den afgørelse, der tog endelig stilling til *Tiltaltes* skyld efter at have foretaget en egentlig prøvelse af sagen mod hende, jf. EU-Domstolens dom af 10. august 2017 i sag C-270/17 PPU (Tupikas), præmis 81-84.

Ved byrettens og landsrettens behandling af sagen er der som følge af de daværende oplysninger alene foretaget en vurdering af udleveringsanmodningen i forhold til kravene i udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 4. Eftersom det for Højesteret er ubestridt, at denne bestemmelse ikke længere kan finde anvendelse, må vurderingen foretages i forhold til § 16, stk. 1, nr. 2.

De rumænske myndigheder har anført, at betingelserne er opfyldt, idet *Tiltalte* var bekendt med straffesagen, ligesom hun under sagen var repræsenteret af en advokat, Kozma Norbert Stefan, som hun selv havde valgt. Det fremgår imidlertid af dommen af 29. december 2010, at hun for denne ret var repræsenteret af en beskikket advokat, Nandor Jirghuita, og det fremgår af Den Høje Kassations- og Justitsdomstols afgørelse af 22. februar 2022, at denne beskikkede advokat ikke havde kommunikation med sin klient.

Højesteret finder det derfor ikke godtgjort, at *Tiltalte* havde givet denne beskikkede forsvarer fuldmagt til at forsvare sig under retssagen ved Retten i X-by, og betingelserne for udlevering efter udleveringslovens § 16, stk. 1, nr. 4, er derfor ikke opfyldt.

Højesteret tager herefter *Tiltaltes* principale påstand til følge.

Thi bestemmes:

Udlevering til Rumænien af *Tiltalte* nægtes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.